Alles wat aanspoelt, heeft waarde

Leden van de KNNV zijn overal actief en doen mee aan allerlei activiteiten van verschillende afdelingen. Ieder nummer van *Natura* gaan we mee op pad tijdens zo'n activiteit en laten we zien wat onze leden drijft. Dit keer: de strandwachten in Petten.

Tekst & **Foto's** Paul van Bodengraven

(V.l.n.r.) Rineke Gronert, Trudy Kühne en Ageeth van den Oever bekijken een vondst

Een zeepaddenstoel, een doublet van een zaagje, vijf verschillende soorten wier, krabben en zeesterren; het is een greep uit de vondsten die de strandwachten op 7 augustus doen op een kuststrook van 2,5 kilometer, vanaf Petten in noordelijke richting. Iedere twee weken komen de leden van de groep bij elkaar rond laagtij, om te kijken wat de zee die dag aan land heeft gebracht.

Geheimen van de zee

Al in 1986 werd deze strandwachtgroep opgezet door Rineke Gronert, die vandaag voor de gelegenheid weer eens mee wandelt. "Het is zoveel leuker op het strand als je weet wat je ziet. Je kijkt zorgvuldiger en ik geniet daardoor nog meer van al het moois uit de zee. Van een bijzondere schelp, tot een kluwen wier dat compleet met voetjes en al aanspoelt. Het is iedere keer weer bijzonder. Je krijgt steeds meer ontzag voor de geheimen van de zee."

Trudy Kühne maakt de roosters. "De planning is afhankelijk van het getij. Als het even kan, wordt eerst de laagwaterlijn gelopen en op de terugweg de hoogwaterlijn De groep bestaat op dit moment uit zeven mensen, maar de samenstelling van de groep kan per keer wisselen De ene keer zijn we met een grotere groep, zoals vandaag, de andere keer maar met z'n tweeën. Het hangt er net vanaf wie kan. Als iemand verhinderd is, meldt hij dat vooraf." Dat vandaag de zon schijnt, maakt zo'n strandinspectie natuurlijk extra aantrekkelijk, maar ook bij slecht weer zijn de leden van de groep paraat. "Alleen bij extreem weer, zoals storm of onweer, lassen we de wandeling af. Het moet wel veilig blijven."

Jong geleerd

Terwijl een deel van de groep zich buigt over een krabbenpoot vertelt Maartje uit Petten waarom ze meedraait bij de strandwachtgroep Petten. "Mijn liefde voor alles wat je op het strand vindt, begon al op de lagere school. Juffrouw Vriesman liet ons schelpen op een stuk karton plakken en daar de namen bij zoeken. Dat is eigenlijk nooit meer overgegaan, ik ben altijd nieuwsgierig gebleven en wil altijd weten wat ik heb gevonden." Maartjes man is een fervent vogelspotter en zelf weet ze veel van schelpen. "Het is gewoon een goede reden om regelmatig over het strand te wandelen en ook nog eens heel gezellig.

Juveniel horsmakreel

Strandkrab

Dus ik blijf komen."
Julius is de enige man die mee loopt vandaag. "Sinds mijn pensioen loop ik vaker mee. Ik ben graag buiten, ben gefascineerd door vormen en kleuren en alles wat leeft. Ik was altijd al geïnteresseerd in de natuur en heb mezelf in de loop van de jaren veel geleerd. En ook hier leer ik iedere keer weer iets nieuws." Hij raapt een grijze tapijtschelp op. "Kijk, dat is toch prachtig!" Even later vist hij een klein visje uit een poeltje. "Dat is een horsmakreeltje. Die mag ook op de lijst."

Bijzondere vondsten

Omdat de afgelopen dagen paraffine is aangespoeld op dit stuk van de kust, wordt er door de Beach Cleaners druk gezeefd en opgeruimd. "Daar zullen we vandaag niet veel vinden", aldus Trudy. Wat nu precies de meest bijzondere vondst is geweest in al die jaren, daar kan ze niet over besluiten. "We hebben wel eens een dode bruinvis gevonden, maar ook een huiler, een baby-zeehondje. Het leukst zijn altijd de meest onverwachte vondsten, zoals een schelp die je hier zelden vindt, of een vreemde wiersoort. Soms spoelen dingen aan waarop zich een heel ecosysteem heeft gevestigd, bijvoorbeeld op een stuk plastic. Dat zijn cadeautjes, omdat je daar meerdere soorten tegelijk op kunt vinden." Op de lijst met vondsten komen alleen organismen, zwerfvuil noteren ze niet.

Registreren

Na ruim drie uur zit de wandeling erop en worden de vondsten onder het genot van een kop koffie ingevuld op het formulier van de Stichting Anemoon. Op dat formulier staan alle soorten waarop tijdens het lopen wordt gelet. "Het aantal waargenomen exemplaren van een vondst, noteren we ook", legt Trudy uit. "Dat deel je in in abundantieklassen van A1 tot en met A6 (A1 is 1 tot 10 stuks, A2 is 10 – 100 stuks enz.)." Van unieke vondsten zoals een doublet van de Japanse oester (A1), tot heel veel doubletten van de Amerikaanse zwaardschede (A3). Per soort worden verschillende categorieën onderscheiden. Van de (verschillende soorten) krabben worden fragmenten, zoals een poot of een schild genoteerd, maar ook complete krabben, waarbij dan weer het onderscheid dood of levend wordt gemaakt. Krabben vervellen tijdens hun groei en ook een vervelling wordt apart genoteerd. Sommige vondsten gaan mee naar huis, om nader te bekijken en op naam te brengen. Het tijdstip voor de volgende 'loop' over twee weken is al geprikt. Er wordt gezoend en gezwaaid: tot over twee weken! Dan kan het weer heel anders zijn, maar dat weerhoudt de strandwachten niet. "Een goede jas en een goed humeur, meer heb je niet nodig!"

Stichting Anemoon en de Strandwerkgemeenschap

Er zijn in Nederland meerdere strandwachtgroepen actief die samenwerken in Stichting Anemoon (Analyse Educatie Marien Oecologisch Onderzoek). De vondsten worden geregistreerd op standaardformulieren die door de stichting worden ingevoerd in een database voor het Strandaanspoelsel Monitoring Project (SMP). De stichting werkt samen met de Strandwerkgemeenschap (SWG) die weer is voortgekomen uit de KNNV en andere relevante organisaties, waar ook weer vaak KNNV'ers zijn te vinden. Want die vind je overal!

Ieder nummer van Natura gaan we mee met een activiteit waarbij KNNV'ers zijn betrokken. We maken een keuze uit de KNNV-agenda. Die is te vinden op www.knnv.nl/agenda. Staan de activiteiten van uw afdeling daar ook al in?

Zeepaddenstoel

